

SISÄLLYSLUETTELO

| | |
|---|----|
| ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT | 2 |
| TIEKARTTAOTE | 4 |
| PERUSKARTTAOTE | 5 |
| Kartta: Pirkkalankylän ja Tursiannotkon muinaisjäännösalueet | 6 |
| 1. Johdanto | 7 |
| 2. Tutkimusalue ja tutkimushistoria | |
| 2.1. Yleistä | 8 |
| 2.2. Tutkimusalueen aikaisemmat arkeologiset tutkimukset | 8 |
| 2.3. Pirkkalankylä historiallisen ajan kiinteänä muinaisjäännöksenä | 9 |
| 3. Tutkimusmenetelmä | |
| 3.1. Kairaus | 10 |
| 4. Kairauspisteet | |
| 4.1. Yleistä | 12 |
| 4.2. Kairauspisteiden sijainti | 13 |
| 5. Kairausnäytteet | |
| 5.1. Dokumentointi | 14 |
| 5.1.1. Näytteiden kuvaus (Taulukko 1.) | 15 |
| 5.2. Havainnot | 16 |
| 6. Yhteenveto | 18 |
| Lähteet | 19 |
| Mustavalkonegatiiviluettelo | 20 |
| Digitaalikuvaluettelo | 23 |
| Kartta 1 | 29 |
| Kartta 2 | 30 |
| Liite 1 Kuvaliite | 31 |
| Liite 2 Luettelo poistetuista löydöistä | 33 |

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Kunta: Pirkkala
Kylä: Pirkkalankylä
Kohteen nimi: Tursiannotko, Pirkkalankylä
Mj.rek numero: 604 01 0015 (Tursiannotko)
MJ-tyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikausi, rautakausi, historiallinen aika
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: PK 212305 Nokia
Koordinaatit: Mj-alueen keskikoordinaatit (lähde Pirkanmaan kiinteät muinaisjäännökset 2005)
Tursiannotko
X: 6816140 Y: 2476630 P: 6820895 I: 3316672
Pirkkalan kylä
X: 681687 Y: 2476674 P: 6820848 i: 3316686
Tutkitun linjan rajat:
N- pää
X: 2476678 Y: 6816350 P:6821103 I:3316730
S- pää
X: 2476620 Y: 6815950 P:6820706 I: 3316654
Etäisyystieto: Noin 1 km SW Pirkkalan vanhalta kirkolta tien 3022 E-puolella
Kiinteistötunnus ja maanomistajat:

8:27 Vanha-Kierikka
Pirkko-Liisa Vuorensola, Lahdenkyläntie 46 37500 Lempäälä
8:28 Kierikka
Antti Hakamäki, Kierikantie 17 33980 Pirkkala
Jussi Hakamäki, Mattilantie 9 34180 Länsi-Teisko
11:4 Kaipila
Pekka Kaipila, Anian rantatie 293 33980 Pirkkala
5:24 Voima
Jarmo Prihti, Korteniityntie 2 33980 Pirkkala
5:75 Sapala
Esko Prihti, Sapalantie 26 33980 Pirkkala

Aikaisemmat tutkimukset:

Erä-Esko, Aarni 1948 inv. (Hiidenmäki, Sapala Toiva, Neulalähde)
Hirviluoto, Anna-Liisa 1971 tark. (Hiidenmäki)
Miettinen, Mirja ja Pekka 1971 inv.
Hirviluoto, Anna-Liisa 1987, 1988 tark.
Soininen, Tuija-Liisa 1992 tark.
Kankkunen, Päivi 1993 osa-alue inv.
Soininen, Tuija-Liisa 1998 inv.
Lähdesmäki, Ulla 1998 valvonta
Kankkunen, Päivi 1999 koekaiv.
Katiskoski, Kaarlo ja Pietiläinen, Petteri 2001 koekaiv.
Jussila, Timo 2002 inv.

Aikaisemmat löydöt: löytöpaikat ks. Soininen 1998 s. 98
HM 3064:6 miekan väistin, löyt. Esko Prihti
KM 18537 tuluspiitä, Miettinen 1971 inv.
KM 23788 luulusikka, myöhäisrautakausi löyt. Esko Prihti
KM 24514 rannerengas, viikinkiaikainen, luinen harppuunankärki,
löyt. Esko Prihti
KM 27998 pyöreä kupurasolki, sarvi- ja luuesineiden katkelmia
Kankkunen 1993 inv
KM 28385 2 värttinän pyörää ja hevosenkenkäsolkki löyt. Esko Prihti
KM 31466 kvartsi-iskoksia, keramiikka, pal. luuta, kaksoistaltta,
savikiekon katkelma, luupiikki Soininen 1998 inv
KM 34444 E-tyyppin keihäänkärki löydön luovutti Pekka Kaipila

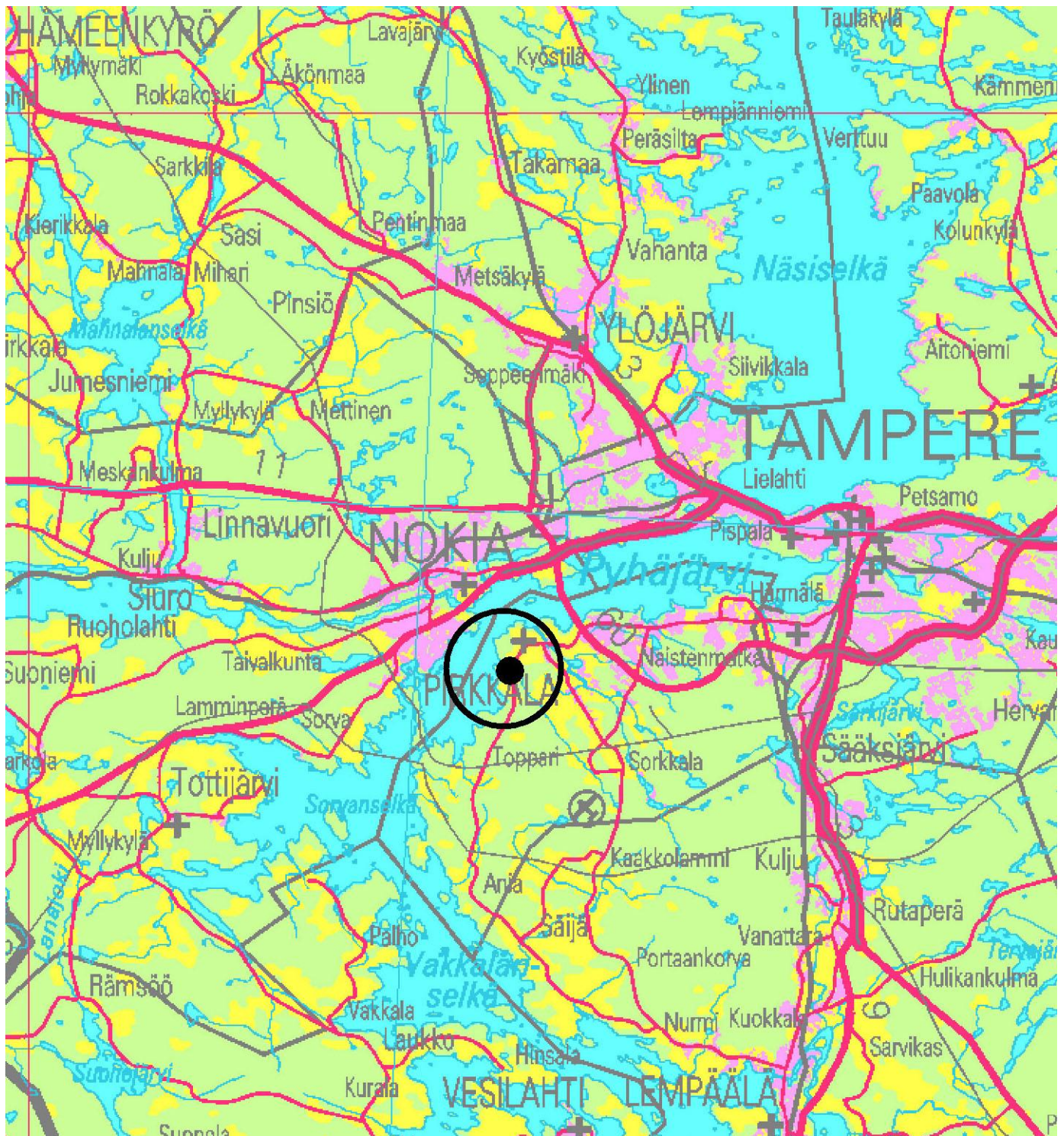
Tutkimuksen laatu: Koekairaus
Tutkimuslaitos: Pirkanmaan maakuntamuseo
Kenttätyönjohtaja: Hanna-Leena Salminen
Kenttätyöaika: 25.8.-27.8.2008
Tutkitun alueen laajuus: Noin 400 m pitkä ja 10 leveä kaista tien 3022 E puolella, kairaus
tehtiin noin 10 metrin välein.

Rahoittaja: Pirkkalan kunta
Kustannukset: n. 5400 e
Löydöt: KM 37432 diar. 19.9.2008
Negatiivit: f. 145322: 1-54 Luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston
kokoelmiin

Digitaaliset kuvat: 1-129 Luetteloitu Pirkanmaan maakuntamuseon kokoelmiin
Kartat: Tiekarttaote MK 1: 200 000 ; tutkimusalueen sijainti
Peruskarttaote MK 1: 20 000 ; tutkimusalueen sijainti
Kartta 1: MK 1:200 ; Kairauspisteiden sijainti s.
Kartta 2: MK1:150 ; Kulttuurikerroksen sijainti s.

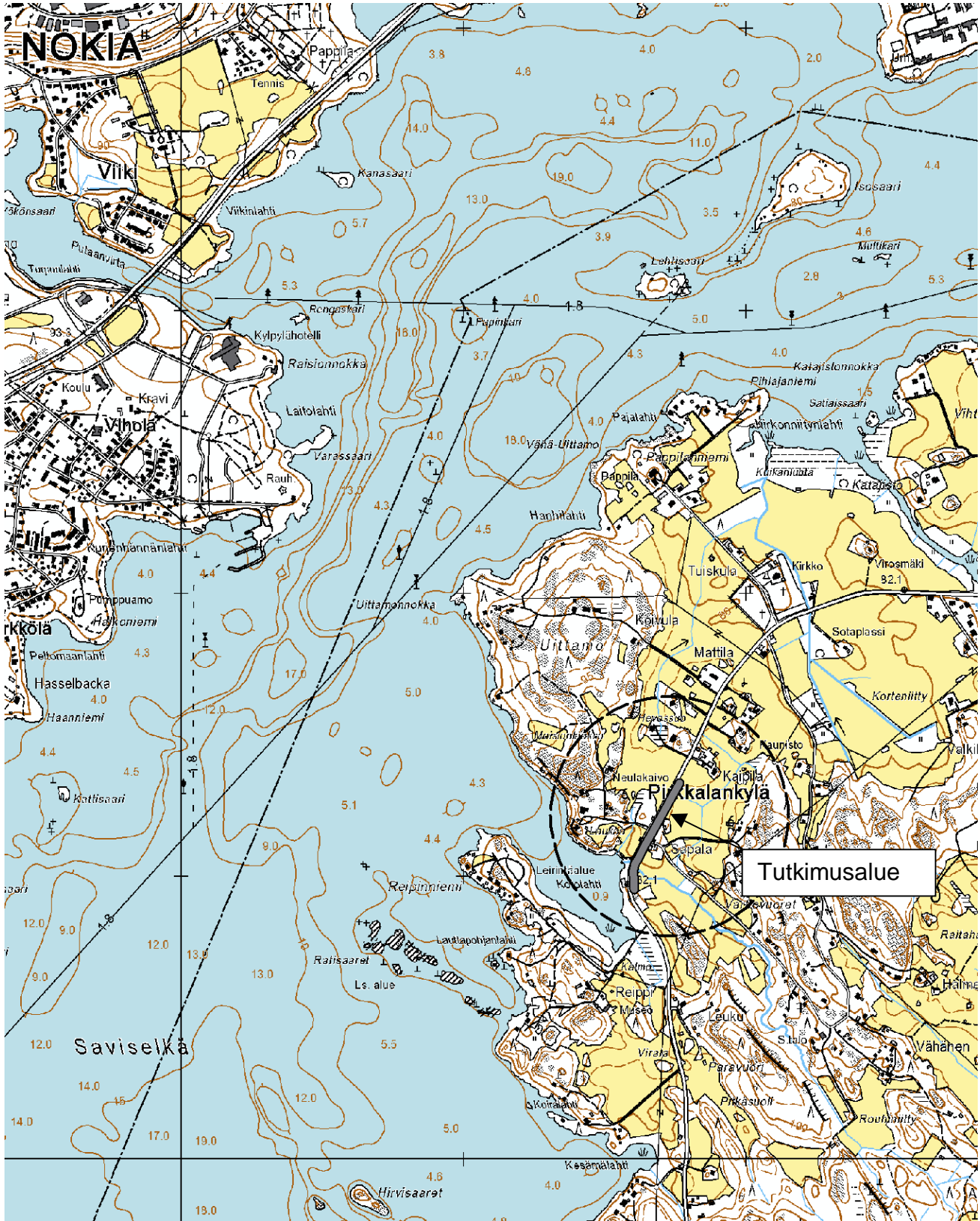
Liitteet: Liite 1: Kuvaliite
Liite 2: Luettelo poistetuista löydöistä 2 s.

Pirkkala, Pirkkalankylä arkeologinen koekairaus 2008.
Tutkimusalue
MK 1: 200 000

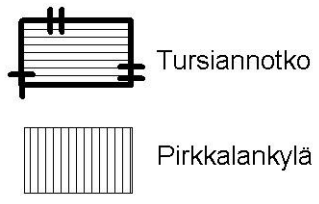
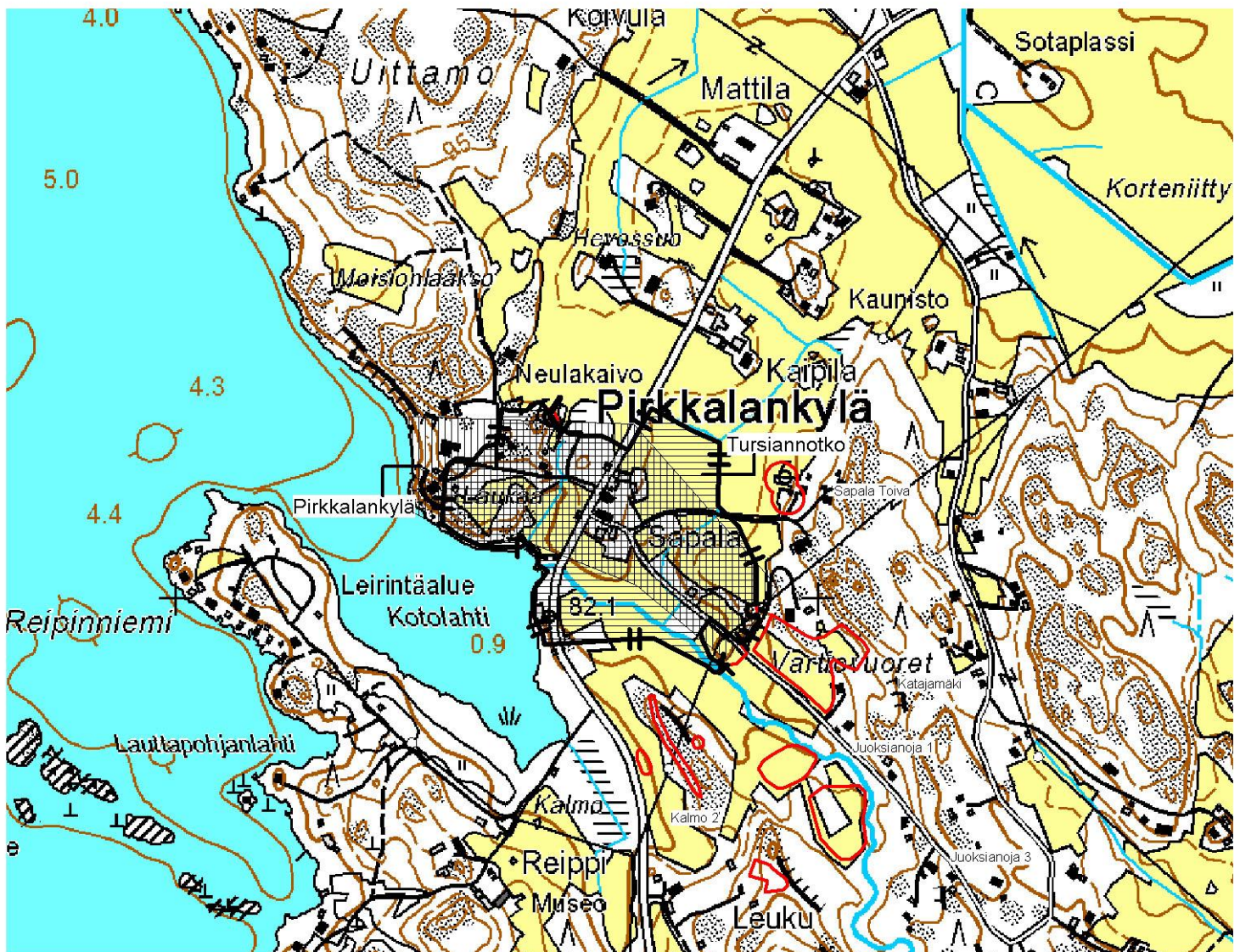


© Maanmittauslaitos

Pirkkala. Pirkkalankylä. Arkeologinen koekairaus 2008.
PK 2123 05 1:20 000
Tutkittu alue tien 3022 E-puolella



© Maanmittauslaitos, lupa PISA/020/2006



1. Johdanto

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti 25.-27.8.2008 arkeologisen koetutkimuksen Pirkkalan kunnan Pirkkalankylässä. Tutkimusten taustalla oli tien 3022 itäpuolelle suunniteltu kevyen liikenteen väylä, joka kulkee Tursiannotkon ja Pirkkalankylän muinaisjäännösalueiden läpi. Tursiannotko on esihistoriallinen asuinpaikka-alue ja Pirkkalankylä historiallisen ajan asuinpaikka. Näiden kiinteiden muinaisjäännösten alueet ovat osittain päällekkäiset (ks kartta s. 6).

Tarkoituksena oli tutkimusten avulla selvittää, ulottuvatko edellä mainittujen kohteiden kulttuurikerrokset suunnitellulle kevyen liikenteen väylälle ja kuinka paksuja nämä kerrokset ovat. Tutkimus päätettiin tehdä ottamalla kairausnäytteitä, koska tutkittava alue oli varsin laaja. Varsinaisen kairauustyön suoritti Pirkkalan kunnan tarjousten perusteella valitsema Geopalvelu Oy¹ Tampereelta. Työn valvojana toimi tutkija Ulla Lähdesmäki Pirkanmaan maakuntamuseosta. Kenttätöitä johti FM Hanna-Leena Salminen ja tutkimusapulaisena toimi fil. yo Anniina Laine. Kustannukset olivat noin 5400 euroa ja niistä vastasi Pirkkalan kunta. Tutkittava alue oli noin 400 metriä pitkä ja kaikkiaan kairausnäytteitä otettiin 30. Näytteet pakattiin kentällä säilytyslaatikoihin. Jälkityövaiheessa näytteet purettiin laatikoista ja seulottiin Pirkanmaan maakuntamuseon tiloissa Tampereella.

Tampere 26.9.2008

Hanna-Leena Salminen

¹ Geopalvelu Oy, Ristimäenkatu 2 33310 Tampere puh. 03 2767200

2. Tutkimusalue ja tutkimushistoria

2.1. Yleistä

Pirkkalan kunta sijaitsee vesistöjen varrella liikenteellisessä solmukohdassa. Edullinen sijainti on vaikuttanut siihen, että alueella on ollut asutusta vuosituhansien ajan. Otollisimmilla seuduilla on asuttu kivikaudelta nykypäiviin saakka. Vuoden 1998 inventoinnissa on käyty kattavasti läpi sekä esitelty koko kuntaa koskeva arkeologinen tieto (Soininen 1998).

Pirkkala (Bircala) nimi mainitaan ensimmäisen kerran kirjallisissa lähteissä vuonna 1374 (Saarenheimo 1974: 11). Vuoden 1558 maakirjan ja papinveroluettelon mukaan Pirkkalan kylässä oli 17 taloa ja se oli myös veroäyriluvultaan pitäjän suurin. Kylän koko viittaa siihen, että se on todennäköisesti ainakin yksi alueen vanhimmista kylistä. Pirkkala on ilmeisesti aluksi kuulunut suur-Sastamalan seurakuntaan, josta se itsenäistyi verotuskäytäntöjen eroihin pohjautuvan päätelmän perusteella ennen vuotta 1328 (Saarenheimo 1974: 26-27). Varhaisin kirkko rakennettiin keskiajalla noin 1,2 kilometrin päähän Pirkkalankylän kylätontilta, tarkkaa ajankohtaa ei tiedetä. Useissa eri historiateoksissa on käsitelty kylän taloja ja niiden isäntiä (Saarenheimo 1974, Horsma-aho 2008).

2.2. Tutkimusalueen aikaisemmat arkeologiset tutkimukset

Ensimmäiset maininnat Pirkkalankylän alueen muinaisjäännöksistä löytyy Aarni Erä-Eskon inventointikertomuksesta vuodelta 1948. Tuolloin hän kartoitti Sapalan Toivan talon kolme mahdollista hautaröykkiötä, joiden läheltä Toivan talon rakennustöissä on paikallisten kertomusten mukaan löytynyt keihäänkärki. Keihäänkärki on myöhemmin joutunut hukkaan oltuaan lasten leikkikaluna. Erä-Esko huomioi myös nykyisin Hiidenmäen nimellä kulkevan kultti- ja tarinapaikan Anian rantatien (tie 3022) länsipuolella. Lähteestä on perimätiedossa käytetty myös Martin lähteen ja Neulalähteen nimeä, Neulalähde löytyy vieläkin kartoilta. Hiidenmäen itäreunalla sijaitsevaan pieneen kalliosyvennykseen kerääntyy sadevettä, jolla on uskottu olevan parantava vaikutus. Erä-Esko kertoo inventointikertomuksessaan, että vanhat Pirkkalalaiset muistavat kuinka lähteestä haettiin parannusta ja onnea uhraamalla. Neulalähde nimitys saattaa olla peräisin sinne uhratuista rahoista ja neuloista (Erä-Esko 1948: 10).

Ensimmäiset löydöt Tursiannotkon alueelta taltioitiin vuoden 1971 inventoinnissa, kun Pekka ja Mirja Miettinen löysivät Kotolahden koillisrannalta Laukaan pellolta tuluspiitä. He luonnehtivat alueen maisemaa vahvasti rautakautiseksi (Miettinen 1975).

1990- ja 2000-luvuilla Pirkkalankylän ja Tursiannotkon muinaisjäännösalueilla on tehty museoviraston toimesta kolme koetutkimusta. Lisäksi Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti koko Pirkkalan kunnan kattavan inventoinnin 1998. Tutkimukset on luetteloitu tarkemmin tämän kertomuksen arkisto- ja rekisteritiedoissa. Vuoden 1998 inventointiraporttiin on koottu kattavasti alueelta tehtyjen löytöjen sijaintitiedot.

Iso osa alueelta tehdyistä esinelöydöistä on kuitenkin paikallisten asukkaiden museoon toimittamia. Tursiannotkon alueelta on löydetty muun muassa luinen lusikka, jonka läheisin vastine tunnetaan Ruotsin Birkasta ja ajoittuu siellä 900-luvulle. Irtolöytöinä on alueelta saatu myös muuta myöhäisen rautakauden esineistöä. Löydöt on lueteltu tarkemmin tunnistetietoineen tämän raportin arkisto- ja rekisteritiedoissa sivulla 2.

2.3. Pirkkalankylä historiallisen ajan muinaisjäännöksenä.

Vuonna 2002 Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan maakuntamuseo organisoivat ensimmäisen maakunnan historiallisten muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin. Tuolloin Pirkkalankylän kylätontti määriteltiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Kylätontin sijainnin paikallistamisessa käytettiin lähteenä vuosina 1776-1805 laadittua kuninkaankartastoa (Jussila 2002: 33).

Vuoden 2008 tutkimuksen puitteissa tehtiin kartta-analyysit myös alueen isojakokartoista 1700-luvulta. Analyyseissa käytettiin seuraavia karttoja maanmittaushallituksen arkistosta:

Pirkkala 10: b Daniel Hall vuodelta 1769

Pirkkala 10: g D. Hall vuodelta 1776

1700-luvun isojakokartoissa heijastuu vielä tämän hetkisen tiedon mukaan ainakin keskiajan lopun tilanne. Vuoden 1540 maakirjan mukaan kylässä oli 17 taloa ja vuoden 1769 kartan mukaan 13 taloa (Saarenheimo 1974: 59). Talot olivat keskittyneet ryhmäkylänä Hiidentien molemmin puolin ja vain yksi tontti oli Juoksianojan eteläpuolella. Isonjaon jälkeen taloja siirtyi kauemmaksi vanhalta kylätontilta omien viljelysmaidensa keskelle.

Kuva 1. Ote Pirkkalankylän kartasta vuodelta 1769.



Kuva 2. Ote Pirkkalankylän isojakokartasta vuodelta 1776.



Nykyisin kylätontti on luokiteltu 2. luokan muinaisjäänökseksi, jonka arvon ja laajuuden selvittäminen edellyttää lisää tutkimuksia. Kylätontin alueesta on karkeasti arvioiden säilynyt puolet ilman modernin rakentamisen vaikutuksia. Kylätontilla tien 3022 itäpuolella on useita varsin kevytrakenteisia tilakeskusten rakennuksia, sekä muutamia uudempia työskentelykäyttöön rakennettuja halleja. Tien länsipuoli ja Juoksianojan eteläpuoli on puolestaan säilynyt pääosin rakentamattomana. Osin tämä alue on aktiivisessa viljelyssä olevaa peltoa ja Kaipilan tilakeskusta vastapäätä oleva alue on jättömaata, jonne on ajettu runsaasti maata vuosien aikana kasoihin.

3. Tutkimusmenetelmä

3.1. Kairaus

Kairauksen suoritti Geopalvelu Oy:n työntekijä arkeologin valvonnassa. Kairaus suoritettiin koneellisesti monitoimikairavaunua käyttäen. Kaira painettiin maahan porausmenetelmällä. Kaira oli noin 12 cm halkaisijaltaan ja noin metrin pituinen. Käytännössä huomattiin, että oli tehokkaampaa kairata kerrallaan noin 60 cm kuin koko metrin syvyydeltä ja ottaa tämän jälkeen tarvittaessa samasta kohtaa toinen näyte. Yhden työpäivän aikana ehdittiin saada talteen keskimäärin 10 näytettä.

Työn edetessä huomattiin, että näyte tiivistyi kairattaessa. Kairauskuoppa oli lähes aina noin 10-15 cm syvempi kuin itse näyte. Tämä tiivistymä on huomioitu kulttuurikerroksen paksuutta arvioitaessa.



Kuva 3. Monitoimikairausvaunu työssään. (kuva Marika Tamminen / Vapriikki)

Tavoite oli jokaisessa kohdassa kairata puhtaaseen pohjamaahan saakka. Kairaa ei kuitenkaan joka kohdassa saatu tarpeeksi syvälle kiven tms. esteen vuoksi. Näissä kohdin yritettiin uutta kairausta läheltä. Jos ei tässä uudessakaan kohden kairaa saatu tarpeeksi syvälle, siirryttiin tutkimuslinjalla eteenpäin.

Muutamassa kohden otettiin vertailun vuoksi näyte myös kierrekairalla, jotta voitiin verrata eri kairoilla saatavia näytteitä. Lyhyesti voi todeta, että kierrekairalla saadaan ehkä nopeammin selville kerrosten paksuus kussakin kohdassa, mutta varsinainen yksittäisten maakerrosten analysointi ei onnistu, eikä näytteestä saada talteen maata kuin minimaalinen määrä.

Näyte poistettiin kairasta maanlaadusta riippuen joko kaivamalla lastalla ja pienellä puutarhakuokalla tai työntämällä näyte pois kairan alaosan aukosta erinäisiä apuvälineitä kuten puutappia ja vasaraa käyttäen. Käytännössä näyte oli erittäin hankala poistaa kairasta työntämällä, koska suurimmassa osassa näytteitä alinna oli tiivistä ja kairattaessa vielä tiiviimmäksi painunutta savea tulppana eikä sitä käsivoimin saanut juuri liikkeelle.

On mahdollista käyttää myös sellaista kairaa, jossa näyte työnnetään koneellisesti ulos suljetusta kairasta. Tällaista käyttämällä näyte olisi voitu suoraan työntää varta vasten valmistettuihin näytelaatikoihin. Tämä todennäköisesti nopeuttaisi kairausprosessia, mutta näytettä ei ole tällaisessa kairassa mahdollista analysoida visuaalisesti ennen kairan tyhjentämistä. Geopalvelulla käytössään oleva, tällä mekanismilla varustettu kaira, olisi ollut vain noin 4 cm halkaisijaltaan, joten sillä saatu näyte olisi ollut myös huomattavasti pienempi, kuin tässä tutkimuksessa käytetyllä kairalla. Tästä johtuen päätettiin käyttää isomman halkaisijan omaavaa ilman työntömekanismeja olevaa kairaa, vaikka kairan tyhjentäminen veikin suhteessa pidemmän aikaa.

4. Kairauspisteet

4.1. Yleistä

Kairauspisteet sijaitsevat tien 3022 itäpuolella noin 2-12 metrin päässä tien reunasta peltoalueilla sekä Kaipilan ja Sapalan entisten tilakeskusten piha-alueilla. Tarkemmin kairauspisteiden sijainti selviää kartasta 1. Näytteille mitattiin koordinaatit GPS-paikantimella Magellan Meridian GPS, lisäksi sijainti mitattiin useista kiinteistä pisteistä kentällä. Jälkitöissä huomattiin, että GPS-paikantimen antamissa koordinaateissa saattoi olla virhettä viisikin metriä, mutta kentälle tehtyjen mittausten avulla pisteet saatiin paikoilleen. Lisäksi kairauspisteiden korkeus vaaittiin. Korkeuskiintopisteenä käytettiin peruskarttaan merkittyä pistettä. Piste sijaitsee Juoksianojan eteläpuolella olevan ladon edessä kalliossa. Pisteiden yhtenäiskoordinaatit ovat P: 6820729.522 I: 3316615.592 ja korkeus 82,098 m.mpy. Jälkitöissä korkeusluvut laskettiin pyöristetyllä luvulla 82,1. Pisteiden korkeusluvut selviävät alla olevasta taulukosta.

Kairauspisteet yritettiin sijoittaa mahdollisimman kauas tien 3022 itäreunasta, kuitenkin niin että ne jäivät suunnitellun kevyen liikenteen väylän sisäpuolelle. Kairauksessa käytetty laite

asetti muutamia rajoituksia näytteenottokohdan valintaan. Myös muut asiat vaikuttivat siihen, että osassa aluetta pisteitä ei voitu sijoittaa etukäteen parhaaksi arvioituun paikkaan. Tilakeskuskusten etelä- ja pohjoispuoliset pellot ovat aktiivisessa viljelyssä, eikä niillä kasvavaa viljaa oltu vielä ehditty puida kenttätöiden suorittamisajankohtaan mennessä. Näille pelloille ei voitu mennä koneella, vaan näytteet piti ottaa paikoin melko kapealta kaistalta ojan ja pellon välissä. Peltoja ei myöskään siis voitu havainnoita silmämääräisesti juurikaan. Kaipilan tilakeskuksesta pohjoiseen olevalla pellolla, pellon ja tien välissä ei ole paikoin kuin melko jyrkkäreunainen noin 2 metriä leveä oja eikä kairauskone pystynyt kairaamaan ojan yli kaikissa kohdin. Sapalan tilakeskuksen eteläpuolella sijaitseva pelto oli myös viljelyssä eikä koneella siis voitu mennä pellolle, mutta tällä alueella tien ja ojan sekä pellon väliin jäi leveämpi vyöhyke, josta näytteet saatiin otettua melko hyvin.

4.2. Kairauspisteiden sijainti (Kartta 1 s. 29)

Kairauspisteet 1-2 sijoitettiin tällä hetkellä nurmella olevalle pellolle Kaipilan tilakeskuksesta pohjoiseen hieman muinaisjäännösten suoja-alueen pohjoispuolelle pelto-ojan ja pellolle johtavan ajoluiskan väliselle alueelle.

Kairauspisteet 3-8 tehtiin Juoksianojan eteläpuolelle tällä hetkellä nurmella olevalla pellolla. Eteläisin piste numero 3 sijaitsi aivan pellon etelälaidassa kallion paljastuman edustalla. Näytteet 4-7 otettiin tästä pohjoiseen noin 10 metrin välein. Näyte 8 otettiin puolestaan Juoksianojan ja pellon välisestä metsäsaarekkeesta.

Kairauspisteet 9-17 tehtiin Kaipilan tilakeskuksen pohjoispuolella. Pisteet 9 ja 17 sijaitsevat Kaipilan latojen pohjoispuolella piha-alueelle johtavan tien ja aktiivisessa viljelyssä olevan pellon välissä. Pisteet 10-16 tehtiin aivan pellon länsireunaan, pellon ja tietä reunustavan ojan väliin.

Kairauspisteet 19-20 sijoitettiin Sapalan vaaleankeltaisen asuinrakennuksen eteläpuolelle aivan talon eteen. Kairausnäyte 21 puolestaan sijaitsi noin 8,5 metriä etelään näistä pihaa reunustavien puiden lomassa.

Kairauspisteet 22-23 sijaitsivat Kranaatinmäentienhaaran eteläpuolella bussipysäkin takana alueen keskellä, jossa kasvaa omenapuita.

Kairauspisteet 24-30 tehtiin Sapalan tilakeskuksen rakennusten eteläpuolella aktiivisessa viljelyssä olevan pellon ja tietä 3022 reunustavan ojan välissä olevalla vyöhykkeellä. Piste 30 sijaitsi lähinnä Juoksianojaa ja muut tästä pohjoiseen noin 10 metrin välein.

5. Kairausnäytteet

5.1. Dokumentointi

Kairauksen jälkeen näyte kuvattiin kairassa mustavalkofilmille ja digitaalisella kameralla mittakaavan kanssa. Sen jälkeen maakerrokset analysoitiin silmämääräisesti ja niistä kirjoitettiin muistiinpanot. Kukin näyte taltioitiin omaan vanerista valmistettuun laatikkoon ja pakattiin muovisäkkiin. Jälkikäteen todettuna toimivin tapa käsitellä näyte oli kaivaa se maakerroksittain näytekairasta ja pakata maakerroksittain saman tien minigrip-pussiin ja pakata ne laatikoihin.

Jälkitöissä näytteet seulottiin maakerroksittain ja löydöt taltioitiin stratigrafisesti yksiköittäin. Näytteistä otettiin jälkityövaiheessa myös muutamia kuvia havainnollistamaan maakerrosten eroja (ks. mustavalkonegatiivi ja digitaalikuvaluettelot s. 20 - 28.)



Kuva 4. Kairausnäyte 17 pakattuna minigrip-pusseihin ja näytelaatikkoon. (kuva Hanna-Leena Salminen / Pirkanmaan maakuntamuseo / Kulttuuriympäristöyksikkö).

5.1.1. Näytteiden kuvaus

Taulukko 1. Kairausnäytteiden korkeusluvut, maakerrokset, mahdollisen kulttuurikerroksen paksuus ja löydöt.

| Näyte | Z m.mpy. Pinta | Z m.mpy. Pohja | Maakerrokset (Kerrokset ja niiden paksuus dokumentoitu näytteen ollessa kairassa, suluissa kuopan syvyys.) | Kulttuurikerros | Löydöt |
|-------|----------------------|----------------------|---|-----------------|-------------------------------|
| 1 | 83,18 | 82,2 | 0-5 cm turve, 5-50 cm ruskea savinen peltomulta, 50- (98) cm ruskea ja harmaa kova savi | | |
| 2 | 82,46 | 81,45 | 0-40 cm peltomulta, 40-50 cm savinen peltomulta, 50- (98) cm ruskea ja harmaa kova savi | | |
| 3 | 80,6 | 80,06 | 0-30 cm harmaa savinen peltomulta, 30-(54) cm harmaa savi | | |
| 4 | 80,53 | 79,82 | 0-30 cm savin sekainen ruskea peltomulta, 30-(71) cm ruskea ja harmaa savi | | |
| 5 | 80,07 | 79,91 | Kaira ei uponnut 20 cm syvemmälle, esteenä kivi. Saatu näyte oli peltomultaa. | | |
| 6 | 80,05 | 79,46 | 0-10 cm savinen peltomulta, 10-30 cm pintaa tummempaa peltomultaatomulta, 30- (56)cm harmaa savi | | |
| 7 | 79,29 | 78,85 | 0-10 cm turve, 10- (44) savin sekainen harmaan ruskea multa | | |
| 8 | 79,04 | 78,51 | 0-5 cm turve, 5-25 peltomulta 20- (53) cm harmaa savi | | |
| 9 | 83,38 | 82,97 | 0-20 cm peltomulta, 20- (41) cm hiilensekainen multa. | 0-41 cm | Palanut savi, metallikuona |
| 10 | 83,04 | 82,51 | 0-10 cm turve, 10-30 cm peltomulta, 30- (53)cm harmaa savi | 0-53 cm | Keramiikka, palanut savi |
| 11 | 82,83 | 82,3 | 0-10 cm turve/multa, 10-20 cm tumma, jonkun verran hiilensekainen peltomulta, 20- (53) cm savi | 0-20 cm | Palanut savi |
| 12 | 83,24 | 82,73 | 0-10 cm turve, 10-20 cm peltomulta, 20- (51) cm erittäin savinen peltomulta | | Palanut savi |
| 13 | 83,46 | 82,9 | 0-10 cm turve, 10-25 cm peltomulta, 25- (56) cm kova harmaan ruskea savi | | |
| 14 | 83,13 | 82,24 | 0- (89) cm homogeenista savista ruskeaa peltomultaa | | |
| 15 | 82,78 | 82,2 | 0-10 cm turve ja multa, 10- (58) cm homogeenista savista peltomultaa | | Palanut savi |
| 16 | 82,18 | 81,54 | 0-10 cm turve ja multa, 10-35 cm peltomulta, 35- (64) cm savi | | |
| 17 | 83,48 | 82,54 | 0-10 cm turve ja multa, 10-45 cm tumma peltomulta, 45-55 cm tumma savinen, 55- (94) cm harmaan ruskea savi. Noin 40 cm kohdalla palaneita rapautuneita kiviä. | 0-55 cm | Palanut savi |
| 18 | | | 0-10 cm turve, 10-35 cm tumma hiekan sekainen multa, 25- (35) cm harmaa hieta. Paljon palaneita kiviä. Kerroksissa sekoittumisen mahdollisuus, näyte otettiin noin 1 metrin kaistaleelta tien ja ladon välissä. | 0-30 cm | Palanut savi |
| 19 | 84,77 | 84,57 | 0-5 cm nurmikko, 5- (20) hiekan sekainen multava kerros, jossa paljon tiilen paloja ja muruja. Näytekaira ei uponnut syvemmälle. | 0-20 cm | Palanut savi |
| 20 | 84,77 | 84,47 | 0-5 cm nurmikko, 5- (30) cm hiekan sekainen multava kerros, jossa paljon tiilen paloja ja muruja. Paljon palaneiden kivien paloja.. Näytekaira ei uponnut syvemmälle | 0-25 cm | Palanut savi |
| 21 | 84,57 | 84,1 | 0-18 cm hiekkaisa hieman humusta sisältävä kerros, 18-22 cm ruskeanharmaa hiekka, 22-24 cm hiiltä (hiilinäyte), 24- (47) cm ruskea karkea hiekka | 0-47 cm | Palanut savi |
| 22 | 83,38 | 82,34 | 0-25 cm pääosin multaa, hieman hiekkaa ja nokea sisältävä tumma kerros, 25-30 cm ruskea hiekka, 30-32 cm hiiltä, 32-40 cm harmahtava siltti/savi, 40- (104) cm kova harmaa siltti/savi | 0-50 cm | Palanut savi |

| | | | | | |
|----|-------|-------|--|----------|--------------|
| 23 | 83,08 | 82,2 | 0-25 cm mullan sekainen hiekka, 25-30 cm harmaa siltti / savi, 30-40 mullan ja harmaan siltin/saven sekainen kerros, 40- (88) cm harmaa savi | 0-40 cm | Palanut savi |
| 24 | 83,03 | 82,15 | 0-35 cm peltomulta, 35-40 cm harmaa savi, 40-50 sekoittunut kerros: tumma hiekkaisa peltomulta ja savi, 50-(88) harmaa siltti | 0- 50 cm | Palanut savi |
| 25 | 82,92 | 82,32 | 0-30 cm peltomulta, 30-35 cm vaihettumiskerros mullan ja harmaan siltin välillä, 35- (60) cm harmaa savi/siltti | 0- 50 cm | Palanut savi |
| 26 | 82,63 | 82,02 | 0-30 cm peltomulta, ohut hiiliraita, 30- (59) cm harmaa savi | | Palanut savi |
| 27 | 82,19 | 81,46 | 0-20 cm peltomulta, ohut hiilisempi raita, 20- (73) cm harmaa savi | 0-30 cm | Palanut savi |
| 28 | 80,87 | 80,29 | 0-20 cm tumma peltomulta, 20-25 cm vaihettumiskerros, jossa jonkun verran hiiltä, 30- (58) cm harmaa savi/siltti | 0-35 cm | Palanut savi |
| 29 | 79,16 | 78,18 | 0-30 peltomulta, 30-35 cm hiilensekainen vaihettumiskerros saven sekainen peltomulta, 35- (97)cm harmaa savi | 0-35 cm | Palanut savi |
| 30 | 78,66 | 78,26 | 0-40 cm homogeeninen kerros saven sekaista multaa, joukossa muutama kivi. Näytekaira ei uponnut syvemmälle | 0-40 cm | Palanut savi |

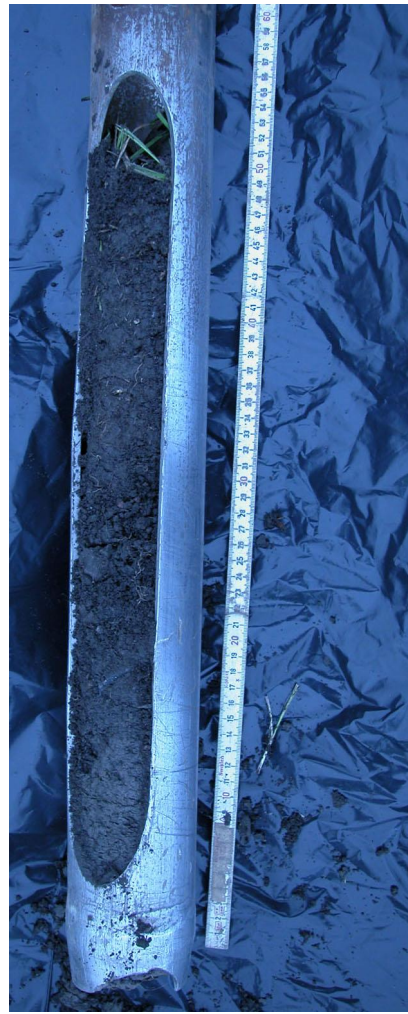
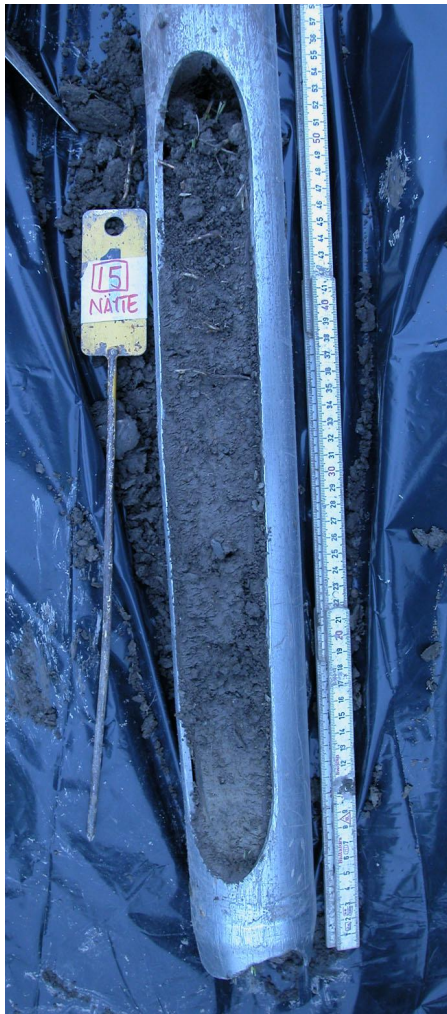
5.2. Havainnot

Mielenkiintoisia havaintoja tehtiin näytteistä 9,10,11, 17, 19-30. Näytteissä 9, 10, 11 ja 17 oli tumma voimakkaasti hiilensekainen multava maakerros, joka tulkittiin kulttuurikerrokseksi.

Lisäksi näytteestä 10 löydettiin rautakauden tyyppistä keramiikkaa.

Näytteet 19-21 kairattiin nykyisin olemassa olevien rakennusten reunustamalle piha-alueelle. Kairauksia ei pystytty tekemään pohjamaahan saakka, sillä kaira kohtasi jokaisessa kohden rakenteita tai muita esteitä noin 20-30 cm syvyydessä. Näytteistä löytyi runsaasti tiilen ja palaneen saven kappaleita, maakerrokset olivat humuspitoisia ja hiilensekaisia. Nuorempi rakennustoiminta on voinut sekoittaa maakerroksia.

Näytteet 22-23 otettiin nykyisin omenapuita kasvavalta alueelta ja näytteet 24-29 nykyiseltä pellolta. Näissä havaittiin samankaltaiset maakerrokset. Näytteessä 22 oli selkeä hiilikerros noin 30 cm syvyydessä. Näytteissä 24-29 oli mielenkiintoinen myös hiiltä sisältävä vaihettumiskerros. Tämä kerros oli varsinaisen peltomultakerroksen alapuolella ennen puhtaaksi pohjamaaksi tulkittua harmaata savea. Vaihettumiskerros koostui savensekaisesta mullasta, ja siihen liittyi myös selvästi havaittavia hiilikeskittymiä. Kerros voi olla tulosta asumisesta, mutta myös muinaispeltotulkinta on mahdollinen. Näyte 30 jäi vajaaksi, koska kaira ei uponnut tarpeeksi syväälle esteen vuoksi. Näytteiden 24-29 perusteella tulkittu kulttuurikerros voi ulottua myös näytteen 30 kohdalle, eli aivan pellon etelälaitaan.



Kuvat 5 ja 6. Vasemmanpuoleisessa kuvassa näyte 15 ja oikeanpuoleisessa näyte 10. (kuva Hanna-Leena Salminen / Pirkanmaan maakuntamuseo / Kulttuuriympäristöyksikkö)

Lisäksi löydettiin näytteen 25 vierestä pintapöiminnassa palanutta savea ja näytteen 26 vierestä kvartsi-iskos. Iskos on kirkasta, hiukan harmaaseen vivahtavaa hyvälaatuista kvartssia.

Näyte 18 tien 3022 ja Kaipilan tien suuntaisesti olevan ladon välissä jäi vajaaksi koska tarpeeksi syväälle ei pystytty kairaamaan. Alue sinänsä saattaa olla mielenkiintoinen myös ladon sisäpuolelta, mikä on säilynyt rakentamattomana. Vaikkakin myöhempi rakennustoiminta esimerkiksi tiehen 3022 liittyen on saattanut sekoittaa maakerroksia. Näyte 30 jäi kairausvyvydeltään vajaaksi, mutta saatu näyte vaikutti neutraalilta.

Näytteistä 1-8 ja 12-16 ei havaittu mitään arkeologisesti merkittävää. Näytteiden maakerrokset olivat osin hyvinkin savista peltomultaa ja sen alapuolista tiivistä harmaata savea.

6. Yhteenveto

Kairausnäytteiden perusteella kulttuurikerrokseksi tulkittu tumma ja paikoin voimakkaasti hiilensekainen maa on keskittynyt Kaipilan ja Sapalan tilakeskuksen rakennusten ympärille (näytteet 9-11, 17-21). Tältä alueelta löydettiin myös saviastianpala. Tätä tulkintaa tukee myös alueella aikaisemmin tehdyt tutkimukset. Merkittäviä havaintoja tehtiin myös Sapalan tilakeskuksen eteläpuoleiselta pellolta (näytteet 22-30). Tällä alueella peltomullan alla oli selvästi tummempi, osin hiilensekainen noin 5 cm paksu kerrostuma. Useasta näytteestä taltioitiin palanutta savea.

Tutkimuksessa tehtyjen havaintojen perusteella kulttuurikerros ulottuu suunnitellulle kevyen liikenteen väylälle noin 80 metrin (ks. kartta 2 s.) matkalla. Alueelle tulee siis suorittaa arkeologinen kaivaus ennen kevyen liikenteen väylän rakentamista, jos nyt olemassa oleva suunnitelma halutaan toteuttaa. Havaintojen perusteella kaivettavan kerroksen paksuus on maksimissaan noin 50 cm.

Lähteet

Painamattomat lähteet

Arkistolähteet

Erä-Esko Aarni 1948. *Pirkkalan pitäjän kiinteät muinaisjäännökset*. Museovirasto. Arkeologian topografinen arkisto.

Jussila, Timo 2002. *Pirkanmaan historiallisen ajan muinaisjäännökset 2002. 1. maastoinventointiraportti*. Pirkanmaan maakuntamuseo. Kulttuuriympäristöyksikkö.

Kankkunen, Päivi 1993. *Pirkkala Pirkkalan kylä. Tursian notko 1993*. Inventointi ja koekaivaus. Museovirasto. Arkeologian topografinen arkisto.

Kankkunen, Päivi 1999. *Pirkkala Pirkkalankylä Tursiannotko koekaivaus 1999*. Museovirasto. Arkeologian topografinen arkisto.

Katiskoski, Kaarlo ja Pietiläinen, Petteri 2001. *Pirkkala Tursiannotko. Rautakautisen ja historiallisen ajan muinaisjäännösalueen koekaivaus*. Museovirasto. Arkeologian topografinen arkisto.

Miettinen, Pekka ja Miettinen Mirja 1975. *Pirkkalan arkeologinen inventointi 1971*. Museovirasto. Arkeologian topografinen arkisto.

Soininen Tuija-Liisa 1998. *Pirkkala. Arkeologinen perusinventointi 1998*. Pirkanmaan maakuntamuseo. Pirkanmaan maakuntamuseo. Kulttuuriympäristöyksikkö

Maanmittauslaitoksen arkisto Jyväskylä

Pirkkala 10: b Daniel Hall vuodelta 1769

Pirkkala 10: g D. Hall vuodelta 1776

Painetut lähteet

Horsma-aho, Olavi 2008. *Historiaa Hiidentieltä*. Pirkkalankylä. Pirkkalankylän kyläyhdistys.

Saarenheimo, Juhani 1974. *Vanhan Pirkkalan historia*. Tampere.

LUETTELO MUSTAVALKONEGATIIVEISTA

PÄÄNUMERO f. 145322

Kuvannut Hanna-Leena Salminen

Negatiivit on luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin.

| Negatiivin numero f.145322: | Kuvan aihe | Kuvaus- suunta | pvm 2008 |
|--------------------------------|---|-------------------|-------------|
| 1 | Kairanäyte 1, 0-50 cm. | | 25.8. |
| 2 | Kairanäyte 1, 50-98 cm. | | 25.8. |
| 3 | Kairanäyte 2, 0-50 cm. | | 25.8. |
| 4 | Kairanäyte 2, 50-98 cm. | | 25.8. |
| 5 | Kairanäyte 3, 0-54 cm. | | 25.8. |
| 6 | Kierrekairalla otettu näyte 3B. Näyte otettiin kairanäyte 3:n vierestä. | | 25.8. |
| 7 | Kairanäyte 4, 0-71 cm. | | 25.8. |
| 8 | Kierrekairalla otettu näyte 4B. Näyte otettiin kairanäyte 4:n vierestä. | | 25.8. |
| 9 | Kairanäyte 6, 0-56 cm. | | 25.8. |
| 10 | Kairanäyte 7, 0-44 cm. | | 25.8. |
| 11 | Kairanäyte 8, 0-53 cm. | | 25.8. |
| 12 | Kairanäyte 9, 0-41 cm. | | 26.8. |
| 13 | Kairanäyte 10, 0-53 cm. | | 26.8. |
| 14 | Kairanäyte 11, 0-53 cm. | | 26.8. |
| 15 | Kairanäyte 12, 0-51 cm. | | 26.8. |
| 16 | Kairanäyte 13, 0-56 cm. | | 26.8. |
| 17 | Kairanäyte 14, 0-89 cm. | | 26.8. |
| 18 | Kairanäyte 15, 0-58 cm. | | 26.8. |
| 19 | Kairanäyte 16, 0-64 cm. | | 26.8. |

| | | | |
|----|---|---------|-------|
| 20 | Kairanäyte 17, 0-55 cm. | | 26.8. |
| 21 | Kairanäyte 17, 55-94 cm. | | 26.8. |
| 22 | Kairanäyte 18, 0-35 cm. | | 26.8. |
| 23 | Kairanäytteet 19 ja 20, samassa kairassa. Näyte 19 0-20 cm, ja näyte 20 0(20)-30 (50) cm. | | 27.8. |
| 24 | Kairanäyte 21, 0-47 cm. | | 27.8. |
| 25 | Kairanäyte 22, 0-45 cm. | | 27.8. |
| 26 | Kairanäyte 23, 0-30 cm. | | 27.8. |
| 27 | Kairanäyte 24, 0-40 cm. | | 27.8. |
| 28 | Kairanäyte 25, 0-60 cm. | | 27.8. |
| 29 | Kairanäyte 26, 0-59 cm. | | 27.8. |
| 30 | Kairanäyte 27, 0-73 cm. | | 27.8. |
| 31 | Kairanäyte 28, 0-58 cm. | | 27.8. |
| 32 | Kairanäyte 29, 0-97 cm. | | 27.8. |
| 33 | Kairanäyte 30, 0-40 cm. | | 27.8. |
| 34 | Kairanäyte 24, 40-88 cm. | | 27.8. |
| 35 | Kairanäyte 23, 30-88 cm. | | 27.8. |
| 36 | Kairanäyte 22, 40-104 cm. | | 27.8. |
| 37 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 3-8 ottopaikka, taustalla Sapalan talon pihapiiri. | S – N | 27.8. |
| 38 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 3-8 ottopaikka, taustalla Sapalan talon pihapiiri. | S – N | 27.8. |
| 39 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 23-30 ottoalue. | NW – SE | 27.8. |
| 40 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 19-21 ottoalue. | SW – NE | 27.8. |
| 41 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 1,2 ja 9-18 ottoalue. | N – S | 27.8. |
| 42 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 1,2 ja 9-18 ottoalue. | N – S | 27.8. |
| 43 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 19-21 ottoalue. | NE – SW | 27.8. |

| | | | |
|----|--|---------|-------|
| 44 | Yleiskuva. Juoksianojan eteläpuolella oleva metsäsaareke, pellon ja ojan välissä. Kairausnäyte 8 otettiin tämän edustalta. Kairavaunulla ei pystynyt kulkemaan tämän kasvuston läpi. | W – E | 27.8. |
| 45 | Työkuva. Anniina Laine kairaa pistokairalla. Juoksianojan pohjoipuolisessa metsäsaarekkeessa, ojan ja pellon välissä, melko lähellä ojaa. | SE – NW | 27.8. |
| 46 | Työkuva. Anniina Laine kairaa pistokairalla. Juoksianojan pohjoipuolisessa metsäsaarekkeessa, ojan ja pellon välissä, melko lähellä ojaa. | SE – NW | 27.8. |
| 47 | Kairanäyte 24 jälkikäsitellyssä: selvät maalajien erot. | | 28.8. |
| 48 | Kairanäyte 17 pakattuna laatikkoon. | | 28.8. |
| 49 | Kairanäyte 28 maakerrosten värierot. | | 28.8. |
| 50 | Kairanäyte 2 pakattuna. | | 1.9. |
| 51 | Kairanäyte 7, maakerrosten värierot. | | 1.9. |
| 52 | Kairanäyte 1 pöydällä. | | 1.9. |
| 53 | Löydöt oikealta vasemmalle KM 37432:5, KM 37432:2 KM 37432:29 | | 1.9. |
| 54 | Löydöt oikealta vasemmalle KM 37432:5, KM 37432:2 KM 37432:29 | | 1.9. |

LUETTELO DIGITAALISISTA KUVISTA

Kuvannut Hanna-Leena Salminen

Kuvat on luetteloitu Pirkanmaan maakuntamuseon Kulttuuriympäristöyksikön arkistoon

| Kuvan numero | Kuvan aihe | Kuvaus-suunta | pvm 2008 |
|---------------------|--|----------------------|-----------------|
| 1 | Työkuva. Kairanäytteen ottoa. <i>DCSN0002</i> | SE - NW | 25.8. |
| 2 | Työkuva. Kairanäytteen ottoa. <i>DCSN0003</i> | E – W | 25.8. |
| 3 | Kairanäyte 1, 0-50 cm <i>DCSN0004</i> | | 25.8. |
| 4 | Kairanäyte 1, 0-50 cm <i>DCSN0005</i> | | 25.8. |
| 5 | Kairanäyte 1, toinen osa, syvyys 50-98 cm maanpinnasta. <i>DCSN0006</i> | | 25.8. |
| 6 | Kairanäyte 1, toinen osa, syvyys 50-98 cm maanpinnasta. <i>DCSN0007</i> | | 25.8. |
| 7 | Kairanäyte 2, 0-50 cm. <i>DCSN0008</i> | | 25.8. |
| 8 | Kairanäyte 2, 0-50 cm. <i>DCSN0009</i> | | 25.8. |
| 9 | Kairanäyte 2, 50-98 cm. <i>DCSN0010</i> | | 25.8. |
| 10 | Kairanäyte 2, 50-98 cm. <i>DCSN0011</i> | | 25.8. |
| 11 | Kairanäyte 3, 0-54 cm. <i>DCSN0012</i> | | 25.8. |
| 12 | Kairanäyte 3, 0-54 cm. <i>DCSN0013</i> | | 25.8. |
| 13 | Kierrekairalla otettu näyte 3B. Näyte otettiin kairanäyte 3:n vierestä. <i>DCSN0014</i> | | 25.8. |
| 14 | Kierrekairalla otettu näyte 3B. Näyte otettiin kairanäyte 3:n vierestä. <i>DCSN0015</i> | | 25.8. |
| 15 | Kairanäyte 4, 0-71 cm. <i>DCSN0016</i> | | 25.8. |
| 16 | Kairanäyte 4, 0-71 cm. <i>DCSN0017</i> | | 25.8. |
| 17 | Kierrekairalla otettu näyte 4B. Näyte otettiin kairanäyte 4:n vierestä. <i>DCSN0018</i> | | 25.8. |
| 18 | Kierrekairalla otettu näyte. Näyte 4B otettiin kairanäyte 4:n vierestä. <i>DCSN0019</i> | | 25.8. |

| | | |
|----|---|-------|
| 19 | Kairanäyte 6, 0-56 cm. <i>DCSN0020</i> | 25.8. |
| 20 | Kairanäyte 6, 0-56 cm. <i>DCSN0021</i> | 25.8. |
| 21 | Kairanäyte 7, 0-44 cm. <i>DCSN0022</i> | 25.8. |
| 22 | Kairanäyte 7, 0-44 cm. <i>DCSN0023</i> | 25.8. |
| 23 | Kairanäyte 8, 0-53 cm. <i>DCSN0024</i> | 25.8. |
| 24 | Kairanäyte 8, 0-53 cm. <i>DCSN0025</i> | 25.8. |
| 25 | Kairanäyte 9, 0-41 c.,. <i>DCSN0026</i> | 26.8. |
| 26 | Kairanäyte 9, 0-41 cm. <i>DCSN0027</i> | 26.8. |
| 27 | Kairanäyte 10, 0-53 cm. <i>DCSN0028</i> | 26.8. |
| 28 | Kairanäyte 10, 0-53 cm. <i>DCSN0029</i> | 26.8. |
| 29 | Kairanäyte 11, 0-53 cm. <i>DCSN0030</i> | 26.8. |
| 30 | Kairanäyte 11, 0-53 cm. <i>DCSN0031</i> | 26.8. |
| 31 | Kairanäyte 12, 0-51 cm. <i>DCSN0032</i> | 26.8. |
| 32 | Kairanäyte 12, 0-51 cm. <i>DCSN0033</i> | 26.8. |
| 33 | Kairanäyte 13, 0-56 cm. <i>DCSN0034</i> | 26.8. |
| 34 | Kairanäyte 13, 0-56 cm. <i>DCSN0035</i> | 26.8. |
| 35 | Kairanäyte 14, 0-89 cm. <i>DCSN0036</i> | 26.8. |
| 36 | Kairanäyte 14, 0-89 cm. <i>DCSN0037</i> | 26.8. |
| 37 | Kairanäyte 15, 0 58 cm. <i>DCSN0038</i> | 26.8. |
| 38 | Kairanäyte 15, 0-58 cm. <i>DCSN0039</i> | 26.8. |
| 39 | Kairanäyte 16,0-64 cm. <i>DCSN0040</i> | 26.8. |
| 40 | Kairanäyte 16, 0-64 cm. <i>DCSN0041</i> | 26.8. |
| 41 | Kairanäyte 17, 0-55 cm. <i>DCSN0042</i> | 26.8. |
| 42 | Kairanäyte 17, 0-55 cm. <i>DCSN0043</i> | 26.8. |
| 43 | Kairanäyte 17, 0-94 cm. <i>DCSN0044</i> | 26.8. |
| 44 | Kairanäyte 17, 0-94 cm. <i>DCSN0045</i> | 26.8. |
| 45 | Kairanäyte 18, 0-35 cm. <i>DCSN0046</i> | 26.8. |

| | | |
|----|---|-------|
| 46 | Kairanäyte 18, 0-35 cm. <i>DCSN0047</i> | 26.8. |
| 47 | Kairanäytteet 19 ja 20, samassa kairassa Näyte 19 0-20 cm ja näyte 20 0-30 cm. <i>DCSN0048</i> | 27.8. |
| 48 | Kairanäytteet 19 ja 20, samassa kairassa Näyte 19 0-20 cm ja näyte 20 0-30 cm. <i>DCSN0049</i> | 27.8. |
| 49 | Kairanäyte 21, 0-47 cm. <i>DCSN0050</i> | 27.8. |
| 50 | Kairanäyte 21, 0-47 cm. <i>DCSN0051</i> | 27.8. |
| 51 | Kairanäyte 22, 0-45 cm. <i>DCSN0052</i> | 27.8. |
| 52 | Kairanäyte 22, 0-45 cm. <i>DCSN0053</i> | 27.8. |
| 53 | Kairanäyte 23, 0-30 cm. <i>DCSN0054</i> | 27.8. |
| 54 | Kairanäyte 23, 0-30 cm. <i>DCSN0055</i> | 27.8. |
| 55 | Kairanäyte 24, 0-40 cm. <i>DCSN0056</i> | 27.8. |
| 56 | Kairanäyte 24, 0-40 cm. <i>DCSN0057</i> | 27.8. |
| 57 | Kairanäyte 25, 0-60 cm. <i>DCSN0058</i> | 27.8. |
| 58 | Kairanäyte 25, 0-60 cm. <i>DCSN0059</i> | 27.8. |
| 59 | Kairanäyte 26, 0-59 cm. <i>DCSN0060</i> | 27.8. |
| 60 | Kairanäyte 26, 0-59 cm. <i>DCSN0061</i> | 27.8. |
| 61 | Kairanäyte 27, 0-73 cm. <i>DCSN0062</i> | 27.8. |
| 62 | Kairanäyte 27, 0-73 cm. <i>DCSN0063</i> | 27.8. |
| 63 | Kairanäyte 2,80-60 cm. <i>DCSN0064</i> | 27.8. |
| 64 | Kairanäyte 28, 0-60 cm. <i>DCSN0065</i> | 27.8. |
| 65 | Kairanäyte 29, 0-97 cm. <i>DCSN0066</i> | 27.8. |
| 66 | Kairanäyte 29, 0-97 cm. <i>DCSN0067</i> | 27.8. |
| 67 | Kairanäyte 30, 0-40 cm. <i>DCSN0068</i> | 27.8. |
| 68 | Kairanäyte 30, 0-40 cm. <i>DCSN0069</i> | 27.8. |
| 69 | Kairanäyte 24, 40-88 cm. <i>DCSN0070</i> | 27.8. |
| 70 | Kairanäyte 24, 40-88 cm. <i>DCSN0071</i> | 27.8. |

| | | | |
|----|--|---------|-------|
| 71 | Kairanäyte 23, 30-88 cm. <i>DCSN0072</i> | | 27.8. |
| 72 | Kairanäyte 23, 30-88 cm. <i>DCSN0073</i> | | 27.8. |
| 73 | Kairanäyte 22, 40-104 cm. <i>DCSN0074</i> | | 27.8. |
| 74 | Kairanäyte 22, 40-104 cm. <i>DCSN0075</i> | | 27.8. |
| 75 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 3-8 ottoalue, taustalla Sapalan talo. <i>DCSN0076</i> | S - N | 27.8. |
| 76 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 3-8 ottoalue, taustalla Sapalan talo. <i>DCSN0077</i> | S - N | 27.8. |
| 77 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 3-8 ottoalue, taustalla Sapalan talo. <i>DCSN0078</i> | S - N | 27.8. |
| 78 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 23-30 ottoalue. <i>DCSN0079</i> | NW - SE | 27.8. |
| 79 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 23-30 ottoalue. <i>DCSN0080</i> | NW - SE | 27.8. |
| 80 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 23-30 ottoalue. <i>DCSN0081</i> | NW - SE | 27.8. |
| 81 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 19-21 ottoalue. <i>DCSN0082</i> | SW - NE | 27.8. |
| 82 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 19-21 ottoalue. <i>DCSN0083</i> | SW - NE | 27.8. |
| 83 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 1,2 ja 9-18 ottoalue. <i>DCSN0084</i> | N - S | 27.8. |
| 84 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 1,2 ja 9-18 ottoalue. <i>DCSN0085</i> | N - S | 27.8. |
| 85 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 1,2 ja 9-18 ottoalue. <i>DCSN0086</i> | NE - SW | 27.8. |
| 86 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 1,2 ja 9-18 ottoalue. <i>DCSN0087</i> | NE - SW | 27.8. |
| 87 | Yleiskuva. Kairanäytteiden 19-21 ottoalue. <i>DCSN0088</i> | NE - SW | 27.8. |
| 88 | Kairanäytteiden 19-21 ottoalue. Yleiskuva. <i>DCSN0089</i> | NE - SW | 27.8. |
| 89 | Kairanäytteiden 19-21 ottoalue. Yleiskuva. <i>DCSN0090</i> | NE - SW | 27.8. |
| 90 | Yleiskuva. Juoksianojan eteläpuolella oleva metsäsaareke, pellon ja ojan välissä. Kairausnäyte 8 otettiin tämän edustalta. Kairavaunulla ei pystynyt kulkemaan tämän kasvuston läpi. <i>DCSN0091</i> | W - E | 27.8. |
| 91 | Työkuva. Anniina Laine kairaa pistokairalla. <i>DCSN0092</i> | SE - NW | 27.8. |

| | | | |
|-----|--|---------|-------|
| 92 | Työkuva. Anniina Laine kairaa pistokairalla. <i>DCSN0093</i> | SE – NW | 27.8. |
| 93 | Kairausnäyte 24 jälkikäsitellyssä: selvät maakerrosten erot. <i>DCSN0094</i> | | 28.8. |
| 94 | Kairausnäyte 24 jälkikäsitellyssä: selvät maakerrosten erot. <i>DCSN0095</i> | | 28.8. |
| 95 | Kairausnäyte 17 pakattuna laatikkoon. <i>DCSN0096</i> | | 28.8. |
| 96 | Kairausnäyte 17 pakattuna laatikkoon. <i>DCSN0097</i> | | 28.8. |
| 97 | Kairausnäyte 17 pakattuna laatikkoon. <i>DCSN0098</i> | | 28.8. |
| 98 | Anniina Laine pesee löytöjä. <i>DCSN0099</i> | | 28.8. |
| 99 | Anniina Laine pesee löytöjä. <i>DCSN0100</i> | | 28.8. |
| 100 | Kairanäyte 28 maakerrosten värieroja. <i>DCSN0101</i> | | 28.8. |
| 101 | Kairanäyte 28 maakerrosten värieroja. <i>DCSN0102</i> | | 28.8. |
| 102 | Kairanäyte 2 pakkauksessaan. <i>DCSN0103</i> | | 1.9. |
| 103 | Kairanäyte 2 pakkauksessaan. <i>DCSN0104</i> | | 1.9. |
| 104 | Kairanäyte 7 maakerrosten värieroja. <i>DCSN0105</i> | | 1.9. |
| 105 | Kairanäyte 7 maakerrosten värieroja. <i>DCSN0106</i> | | 1.9. |
| 106 | Kairanäyte 1 pöydällä. <i>DCSN0107</i> | | 1.9. |
| 107 | Kairanäyte 1 pöydällä. <i>DCSN0108</i> | | 1.9. |

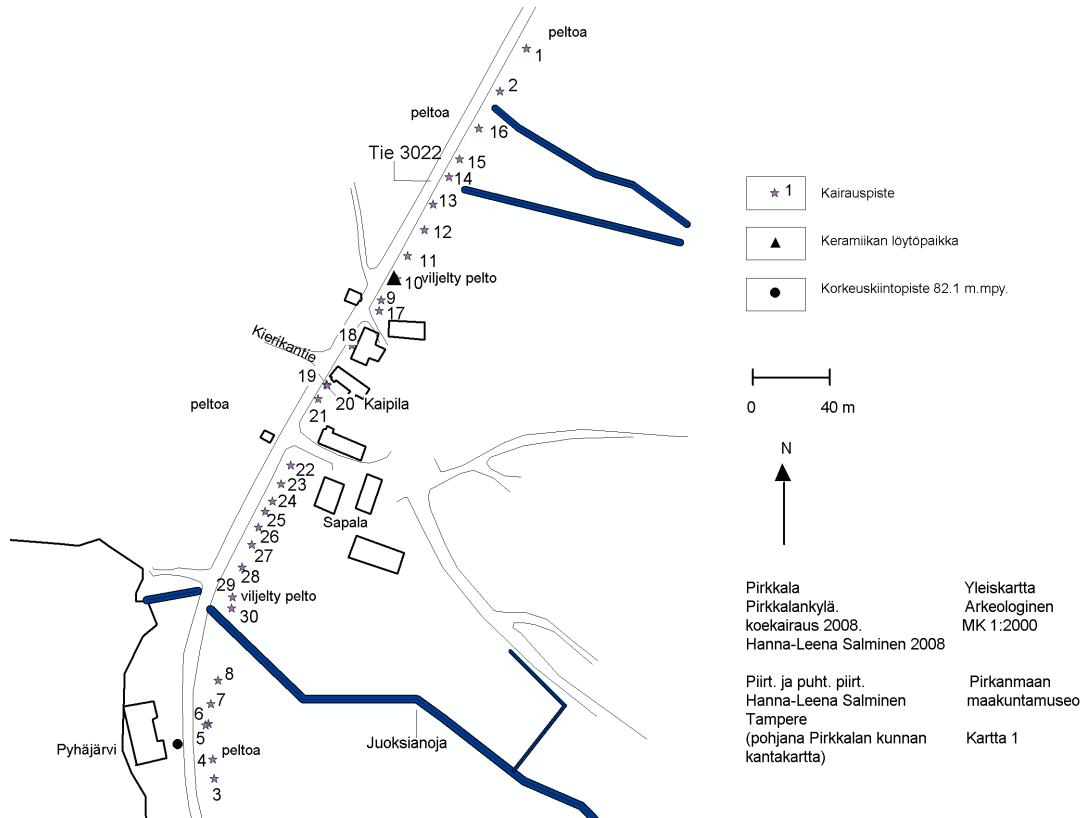
Kuvat 108-129 Kuvannut Anniina Laine
Poistetut löydöt

| | | | |
|-----|--|--|-------|
| 108 | Kairanäyte 3, löytö 1. <i>DCSN083</i> | | 19.9. |
| 109 | Kairanäyte 6, löytö 2. <i>DCSN007</i> | | 19.9. |
| 110 | Kairanäyte 9, löytö 3. <i>DCSN012</i> | | 19.9. |
| 111 | Kairanäyte 10, löytö 4. <i>DCSN013</i> | | 19.9. |
| 112 | Kairanäyte 14, löytö 5. <i>DCSN017</i> | | 19.9. |
| 113 | Kairanäyte 15, löytö 6. <i>DCSN023</i> | | 19.9. |
| 114 | Kairanäyte 17, löytö 7. <i>DCSN027</i> | | 19.9. |
| 115 | Kairanäyte 17, löytö 8. <i>DCSN032</i> | | 19.9. |

| | | |
|-----|---|-------|
| 116 | Kairanäyte 18, löytö 9. <i>DCSN037</i> | 19.9. |
| 117 | Kairanäyte 19, löytö 10. <i>DCSN039</i> | 19.9. |
| 118 | Kairanäyte 20, löytö 11. <i>DCSN043</i> | 19.9. |
| 119 | Kairanäyte 21, löytö 12. <i>DCSN048</i> | 19.9. |
| 120 | Kairanäyte 21, löytö 13. <i>DCSN053</i> | 19.9. |
| 121 | Kairanäyte 21, löytö 14. <i>DCSN057</i> | 19.9. |
| 122 | Kairanäyte 22, löytö 15. <i>DCSN060</i> | 19.9. |
| 123 | Kairanäyte 23, löytö 16. <i>DCSN061</i> | 19.9. |
| 124 | Kairanäyte 23, löytö 17. <i>DCSN064</i> | 19.9. |
| 125 | Kairanäyte 25, löytö 18. <i>DCSN067</i> | 19.9. |
| 126 | Kairanäyte 25, löytö 19. <i>DCSN072</i> | 19.9. |
| 127 | Kairanäyte 26, löytö 20. <i>DCSN075</i> | 19.9. |
| 128 | Kairanäyte 26, löytö 21. <i>DCSN077</i> | 19.9. |
| 129 | Kairanäyte 30, löytö 22. <i>DCSN078</i> | 19.9. |

DCSN - alkuinen numero viittaa kuvan tiedostonumeroon

HUOM. TÄMÄ KARTTAOTE PIENENNETTY ALKUPERÄISESTÄ A3-KOKOISESTA KARTASTA 50 % ALKUPERÄINEN KARTTA KERTOMUKSEN MUKANA



Pirkkala.
Pirkkalankylä. Arkeologinen
koekairaus 2008.
Hanna-Leena Salminen 2008

Piirt. ja puh.piirt.
Hanna-Leena Salminen
(pohjana Pirkkalan kunnan
kantakartta)

Yleiskartta

MK 1:1500

Pirkanmaan
maakuntamuseo Tampere
Kartta 2
Kulttuurikerros



Kulttuurikerros



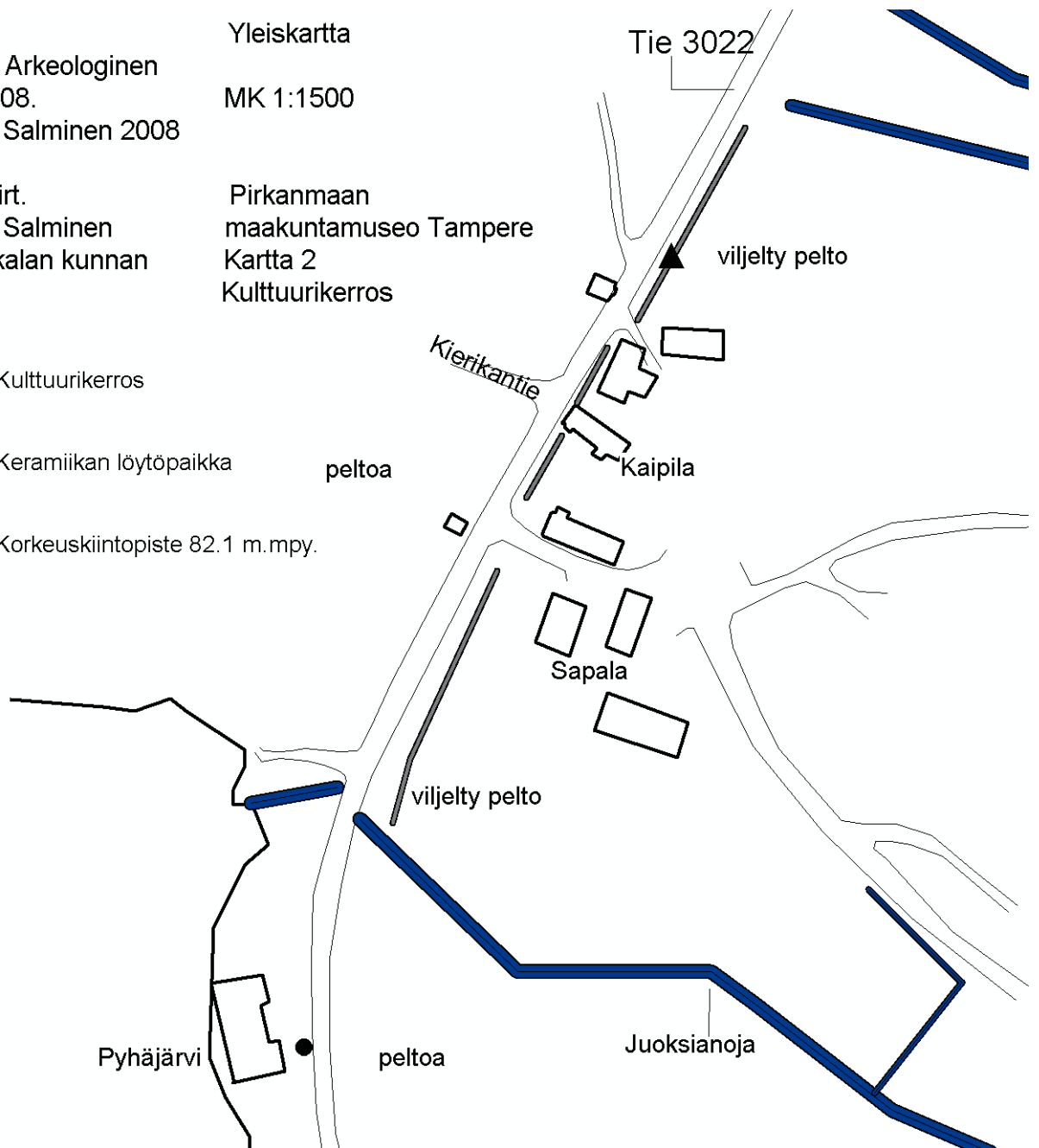
Keramiikan löytöpaikka



Korkeuskiintopiste 82.1 m.mpy.

0 15 m

N



Liite 1



Digitaalinen kuva 001 DCSN0002.JPG Kairavaunu näytteen 1 kohdalla. SE-NW



Digitaalinen kuva 005 DCSN0006.JPG Kairanäyte 1 kairassa 50-98 cm.



Digitaalinen kuva 081 DCSN0082.JPG Oikealla Sapalan talon pihapiiriä, näytteet 19-21 otettiin puiden ja tien väliseltä alueelta. SW-NE



Digitaalinen kuva 085 DCSN0086.JPG Näytteet 1-2 otettiin nurmella olevalta pellolta ja näytteet 9-17 tästä eteenpäin olevan viljellyn pellon kohdalta. Taustalla Kaipilan tilakeskus. N-S

Poistetut löydöt

Pirkkala. Pirkkalankylä. Arkeologinen koekairaus 2008.
Hanna-Leena Salminen 2008
Pirkanmaan maakuntamuseo

Kairausten löydöt, joita ei säilytetä, kairanäyte- ja kerrosjärjestyksessä.
Luetteloinut Anniina Laine
Löydöistä on digitaaliset kuvat, ks. s. 23-25.
Kuvannut Anniina Laine

KAIRANÄYTE 3

Harmaa savinen peltomulta, syvyys 0-30 cm

1. Tiiltä, 4 kpl, 0,8 g

KAIRANÄYTE 6

Tumma peltomulta, syvyys 10-30 cm

2. Tiiltä, 1 kpl, 0,1 g

KAIRANÄYTE 9

Peltomulta, syvyys 0-20 cm

3. Tiiltä, 1 kpl, 0,4 g

KAIRANÄYTE 10

Turve, syvyys 0-10 cm

4. Luuta, 1 kpl, 15,1 g

KAIRANÄYTE 14

Homogeenista savista ruskeaa peltomultaa, syvyys 0-45 cm

5. Tiiltä, 3 kpl, 0,9 g

KAIRANÄYTE 15

Homogeenista savista peltomultaa, syvyys 10-45 cm

6. Tiiltä, 2 kpl, 0,3 g

KAIRANÄYTE 17

Tumma peltomulta, syvyys 10-45cm

7. Tiiltä, 3 kpl, 2,1 g

Harmaan ruskea savi, syvyys 55-70 cm

8. Tiiltä, 1 kpl, 0,1 g

KAIRANÄYTE 18

Tumma hiekkansekainen multa, syvyys 10-35 cm

9. Tiiltä, 1 kpl, 0,1 g

KAIRANÄYTE 19

Hiekan sekainen multava kerros, syvyys 5-20 cm

10. Tiiltä, 26 kpl, 23,5 g

KAIRANÄYTE 20

Hiekan sekainen multava kerros, syvyys 5-25 cm

11. Tiiltä, 1 kpl, 6,1 g

KAIRANÄYTE 21

Hiekkaisa hieman humusta sisältävä kerros, syvyys 0-18 cm

12. Tiiltä, 23 kpl, 50,9 g

13. Hiiltä, 1 kpl, <0,1 g

Ruskea karkea hiekka, syvyys 24-47 cm

14. Tiiltä, 1 kpl, 0,8 g

KAIRANÄYTE 22

Multaa, hieman hiekkaa ja nokea sisältävä tumma kerros, syvyys 0-25 cm

15. Tiiltä, 1 kpl, <0,1 g

KAIRANÄYTE 23

Mullan sekainen hiekka, syvyys 0-25 cm

16. Tiiltä, 8 kpl, 4,5 g

Mullan ja harmaan siltin/saven sekainen kerros, syvyys 30-40 cm

17. Tiiltä, 2 kpl, 3,5 g

KAIRANÄYTE 25**Peltomulta, syvyys 0-30 cm**18. Tiiltä, 3 kpl, 0,5 g19. Palanutta luuta, 1 kpl, 0,5 g**KAIRANÄYTE 26****Peltomulta, syvyys 0-30 cm**20. Palanutta luuta, 1 kpl, <0,1 g21. Hiiltä, 1 kpl, 0,2 g**KAIRANÄYTE 30****Homogeeninen kerros savensekaista multaa, syvyys 0-24 cm**22. Tiiltä, 1 kpl, 0,6 g